

fréttabréf **bssl**

Júní 2011 33. árgangur 6. tbl.

Eldgos í Grímsvötnum**Niðurstöður efnagreininga á gróðursýnum**

Greind hafa verið sýni sem tekin voru á völdum bæjum á öskufallssvæðinu 25. maí 2011. Mælingarnar fóru fram hjá Landbúnaðarháskóla Íslands en mæld voru flúor F, kalsíum Ca, magnesíum mg, kalí K, natríum Na, fosfór P, brennisteinn S og járn Fe. Grassýni voru tekin í Öræfum, Fljótshverfi, Síðu, Landbroti, Meðallandi, Skaftártungu og Álftaveri (sjá töflu).

Flúorstyrkur var í öllum tilfellum langt fyrir neðan þölmörk sauðfjár eða á bilinu 2-21 mg/kg F þurrefnis en þölmörkin eru 70-100 mg/kg F þurrefnis. Þetta er einnig vel undir þölmörkum nautgripa og hesta sem eru 30-40 mg/kg F þurrefnis. Járníð er frekar hátt. Líklega er einhver skekkja í sýninu frá Snæbýli þar sem járníð er miklu hærra þar miðað við hin sýnin. Hvað hin efnin varðar þá getur áburðargjöf haft áhrif á niðurstöður gróðursýnanna en miðað við þessar niðurstöður þá ætti askan að hafa jákvæð áhrif á gróðurinn.

Þann 14. júní s.l. voru tekin gróðursýni á eftirtöldum bæjum; Kálfafelli, Kirkjubæjar-klaustri, Fagurhlíð, Austurhlíð, Ytri-Ásum og Herjólfssstöðum. Niðurstöður eru væntanlegar á næstu dögum.

Sýnatökustaðir	F	Ca	Mg	K	Na	P	S	Fe
	mg/kg þ.e.	g	g	g	g	g	g	mg/kg þ.e.
Svínafell 2	15	4,1	2,3	27,6	0,5	3,4	2,6	1040
Kálfafell 1b	21	5,6	3,4	15,0	1,0	3,1	3,0	1031
Kirkjubæjarkl.	19	3,1	2,0	22,3	0,6	4,1	2,4	1438
Fagurhlíð	14	3,9	2,9	24,5	0,6	4,9	4,0	878
Efri Ey 2	9	3,5	2,3	28,6	0,5	4,6	3,2	861
Snæbýli 1	18	4,4	2,9	14,9	0,8	3,4	2,2	3527
Ytri – Ásar	5	3,4	2,4	26,8	0,4	3,6	3,2	684
Hraungerði	2	3,2	2,0	29,2	0,5	4,4	3,4	428
Meðaltal:	13	3,9	2,5	23,6	0,6	3,9	3,0	1236

efni bréfsins:

Sæðisdropinn..... bls.2

NorFor fóðuráætl. og heysýnataka..... bls.3

Síðsumarsýning Gaddstaðflötum bls.3

Fyrstu niðurstöður úr rekstri Sunnubúa 2010..... bls. 4

Skólafólk

Til leigu studióherbergi með aðgengi að WC í 101 Reykjavík.

Fullbúið húsgögnum með hita og rafmagni. Laus frá 1. júlí.

Uppl. í síma 897-8960

Sumarlokun

Skrifstofur Búnaðarsambandsins verða lokaðar 11.-27. júlí n.k. vegna sumarleyfa. Opnað verður aftur þriðjudaginn 2. ágúst n.k.

Búnaðarsamband Suðurlands og Félag kúabænda á Suðurlandi hafa ákveðið að efna til kúasýningar laugardaginn 28. ágúst n.k. í Rangárhöllinni á Gaddstaðflötum við Hellu. Sýningin verður með nokkuð hefðbundnu sniði en keppt verður í fjórum flokkum, þ.e. mjólkurkúr, fyrsta kálfs kvígur auk þess sem kálfum verður skipt í tvo flokka þar sem um verður að ræða sýnendur 11 ára og yngri og sýnendur 12-15 ára.

Við biðjum bændur og búalið því að fara að huga að gripum til sýningar en gera verður kröfu um að þeir gripir sem sýndir verða séu leiðitamir, geti numið staðar og standi kyrrir. Æskilegt er að ekki sé komið með mjög unga kálfa til sýningar þar sem þeir þurfa að hafa lágmarksholdfyllingu til að þeir sýnist sem best.

Ákveðið hefur verið að bjóða framleiðendum nautgripaafurða að kynna sínar framleiðsluvörur á sýningunni. Þeir sem áhuga hafa á að kynna sínar framleiðsluvörur geta haft samband við Þóri Jónsson, formann Félags kúabænda á Suðurlandi, í síma 487 5204 eða 898 1430, netfang thsb@simnet.is.

SÆÐISDROPINN 2/11

Fagráð í nautgriparækt hefur nú tekið ákvörðun um að setja fyrstu nautin úr árgangi 2005 til notkunar eftir afkvæmaprófun. Þetta eru 6 naut úr árgangnum en hin 25 bíða frekari niðurstaðna þar til ákvörðun verður tekin með þau.

Þau naut sem verða sett í dreifingu eru; Stöðull 05001 frá Brekkukoti í Reykholtssdal, sem verður notaður sem nautsfaðir og 5 önnur sem nýttast sem kúrfeður. Það eru þeir Bauti 05002 frá Miðfelli V, Hryggur 05008 frá Bryðjuholti, Standur 05013 frá Skálpastöðum, Renningur 05014 frá Lambhaga og Gussi 05019 frá Dagverðareyri.

Dreifingu verður hætt á þeim Glæði 02001, Alfons 02008, Sendli 02013, Flóa 02029, Síriusi 02032, Aðli 02039, Grikk 04004, Þin 04006 og Þrumara 04015 ýmist vegna þess að sæði úr þeim er uppuríð eða notkun þeirra reyndist lítil.

Ás 02048, Gyllir 03007 og Ári 04043 verða ekki áfram í dreifingu sem nautsfeður en þó verða teknir undan þeim nautkálfar á komandi mánuðum. Það er því brýnt að menn láti vita eignist nautsmæður nautkálfa undan þeim sem og öðrum nautsfeðrum.

Upplýsingar um þessi naut hafa nú þegar verið uppfærðar á www.nautaskra.net auk þess sem nýtt kynbótamat er nú þegar aðgengilegt í Huppunni.

Nautsfeður

Jafnframt ákvað fagráð að nautsfeður til notkunar næstu mánuði verði þeir Hegri 03014, Tópas 03027, Stássi 04024, Stíll 04041 og Stöðull 05001.

Nautkálfar á stöð

Næstu mánuði getur komið til greina að taka nautkálfa á stöð undan eftirtöldum nautum: Glæðir 02001, Lykill 02003, Flói 02029, Sírius 02032, Ás 02048, Gyllir 03007 og Ári 04043 auk ofantalinna nautsfeðra. Þá geta kálfar undan eldri nautsfeðrum komið til greina. Látið endilega vita um nautkálfa undan kúm á nautsmæðraskrá og efnilegum kvígum með háa ætternisspá.

Fyrstu reyndu nautin úr 2005 árgangi

Rétt er að fara nokkrum orðum um þau naut sem nú koma til dreifingar að lokinni prófun.

Stöðull 05001 er frá Brekkukoti í Reykholtssdal, skyldleikaræktaður afkomandi Stígs 97010 sem er bæði faðir og móðurfaðir. Stöðull gefur mjög mjólkurlagnar kúr en efnahlutföll eru undir meðallagi. Þessar kúr eru júgurhraustar með afbragðsgóða júgur- og spenagerð auk þess sem spenar eru vel settir. Hins vegar eru mjaltir og skap undir meðallagi. Stöðull var ljósrauður og getur gefið hyrnda gripi.

Bauti 05002 er frá Miðfelli V í Hrunamannahreppi, sonur Teins 97001 og móðurfaðir er Negri 91002. Dætur

Bauta eru í meðallagi mjólkurlagnar og efnahlutföll sömuleiðis nærri meðallagi. Þetta eru fíngerðar kúr með mjög góða júgur- og spenagerð, spenarnir eru nettir og vel settir. Mjaltir þeirra eru góðar og skapið um meðallag. Bauti var svartur, hálfhryggjöttur og ekki er vitað til þess að hann gefi hyrnd afkvæmi.

Hryggur 05008 er frá Bryðjuholti í Hrunamannahreppi undan Teini 97001, móðurfaðir þokki 97776 en hann var sonur Óla 88002 og Tusku 139 móður Fríks 94026. Mjólkurlagni er undir meðallagi en efnahlutföll há, sérstaklega fituhlutfall. Júgur- og spenagerð hjá þessum kúm er mjög góð, spenar eru vel settir. Mjaltir eru undir meðallagi en skapið er afbragðsgott. Hryggur var rauðbröndóttur, hálfhryggjöttur og ekki hafa komið fram hyrndir gripir undan honum.

Standur 05013 frá Skálpastöðum í Lundarreykjadal, Teinssonur 97001 og móðurfaðir Seifur 95001. Dætur Stands mjólka í góðu meðallagi með efnahlutföll undir meðallagi. Þetta eru fremur fíngerðar kúr með góða júgurhreysti og góða júgur- og spenagerð. Mjaltir þeirra eru góðar og skap um meðallag. Standur var rauðhryggjöttur og getur gefið hyrnd afkvæmi.

Renningur 05014 frá Lambhaga á Rangárvöllum, undan Stíg 97010, móðurfaðir Hjálmar 97188 sonur Hvanna 89022. Renningur gefur mjólkurlagnar kúr með efnahlutföll í meðallagi. Þetta eru skrokkmiklar og júgurhraustar kúr með úrvalsgóða júgurgerð. Spennarnir eru vel gerðir og mjög vel settir. Mjaltir í meðallagi en skapið töluvert breytilegt. Renningur var rauður með stjörnu í enni og hvítan blett á hupp. Ekki er þekkt að hann gefi hyrnd afkvæmi.

Gussi 05019 frá Dagverðareyri í Eyjafirði, faðir Stígur 97010 og móðurfaðir Kaðall 94017. Gussi gefur í meðallagi mjólkurlagnar kúr og eru efnahlutföll í góðu meðallagi. Þetta eru júgurhraustar kúr með góða júgur- og spenagerð. Spennarnir eru nettir og vel settir. Mjaltir og skap eru í tæpu meðallagi. Gussi var dökkolöttur og getur gefið hyrnda gripi.

Ungnaut

Útsending úr nautum fæddum 2009 er vel á veg komin.

Dreifingu er lokið úr Kraka 09002, Stubbi 09017, Bolta 09021, Háls 09029, Rauðgrana 09034, Jarli 09039, Jónsa 09041, Fossi 09042, Gæja 09047, Stuldi 09048 og Rósant 09051 er lokið. Dreifing úr Rómi 09058, Frey 09063, Tunгла 09066, Þrael 09068, Þuli 09069, Ferli 09070, Þyt 09078, Ask 09079 og Streng 09080 er í fullum gangi. Þá koma þeir Dráttur 09081 og Brúnó 09088 til dreifingar innan tíðar.

Frekari upplýsingar

Rétt er að benda á að nautskráin er á netinu og þar er hægt að finna upplýsingar um öll reynd og óreynd naut í notkun. Slóðin er www.nautaskra.net.

Guðmundur Jóhannesson

Kúabændur athugið Fóðuráætlanir í NorFor fóðurmatskerfinu – Ert þú með?

Búnaðarsamband Suðurlands býður bændum upp á fóðuráætlun í NorFor fóðurmatskerfinu veturinn 2011/12 gegn vægu árgjaldi þ.e. 12.000 kr. NorFor fóðurmatskerfið tekur tillit til fleiri þátta en þekkt hefur í öðrum kerfum. Reynsla þeirra þjóða sem nú nota NorFor-kerfið (Danir, Norðmenn og Svíar) er sú að fóðrun verður markvissari og spara má verulegar fjárhæðir.

Til að hægt sé að gera fóðuráætlun í NorFor er mælst til að senda inn verkuð heysýni. Þau skal taka eftir 6-8 vikna verkun. Kostnaður á sýni er 6.800 kr. án vsk. BSSL mun hafa heysýnabóra til láns til að taka verkuð sýni. Merkja þarf gróffóðursýnin NorFor svo þau fái þá viðbótargreiningu sem til þarf. Sýnin skulu berast á skrifstofu BSSL en þaðan verða þau send til greiningar.

Markmið hjá BSSL er að gera fóðuráætlanir eins fljótt og hægt er í haust og fylgja þeim svo eftir yfir veturinn. Þá munum við gera nýjar áætlanir þegar þurfa þykir t.d. þegar skipt er um gróffóður.

Við vonum að sem flestir kúabændur sjái sér hag í að nýta sér þessa þjónustu. Þetta er tækifæri til að ná enn betri nýtingu fóðursins. Aukið jafnvægi í fóðrun getur hækkað próteinhlutann í mjólkinni ásamt betra heilsufari kúnna sem án efa skilar sér í hagkvæmari rekstri bú síns.

Þeir bændur sem hafa áhuga á að fá fóðuráætlun í NorFor er hvattir til að skrá sig hjá undirrituðum fyrir 1. júlí næstkomandi. Við munum vera í frekari sambandi við þá sem skrái sig.

Með von um jákvæð viðbrögð og skemmtilegt samstarf í vetur.

Hrafnhildur Baldursdóttir, netfang: hrafnhildur@bssl.is og Margrét Ósk Ingjaldsdóttir, netfang: margret@bssl.is eða í síma BSSL sími 480-1800.

Heysýnataka- nokkur minnisatriði

Venjan á Íslandi er að taka hirðingarsýni en kostir þess að taka verkuð sýni eru að þá erum við með fóðrið sem líkast því ástandi sem það verður gefið, það á ýmislegt eftir að gerast í verkuninni sem við náum ekki höndum yfir ef tekin eru hirðingarsýni. Á það sérstaklega við um votheysverkun eða þegar rúllur eru verkaðar með lægra en 50-60% þurrefnisinnihaldi. Ef að stefnt er á að vera með í NorFor mælum við með að verkuð sýni verði tekinn. Þegar senda á verkuð gróffóðursýni til efnagreininga þarf fóðrið að hafa verkast í 6-8 vikur. Við sýnatökuna er gott að miða við að taka úr a.m.k. 2-3 rúllum/böggum í hvert sýni og bora á 2-3 stöðum í hverja rúllu, bæði ofarlega og neðarlega. Þessu er svo öllu blandað saman og sýni tekið úr því. Í votheysstæðum er borað 5-7 sinnum, því blandað vel saman og sýni sent úr því. Þá er gott að miða við að taka eitt sýni úr hverri stæðu.

Góð regla er að senda sýni úr fyrri slætti og annað úr seinni slætti. Einnig að senda sýni úr rýgresi eða ef eitthvað sérstakt einkennir hluta fóðursins sem er til á bænum. Þá er hægt að flokka túnin niður í nýræktir og gömul tún og svo eftir því hvenær slegið er. Þannig má taka eitt sýni úr nýræktum sem eru slegnar á sama tíma og annað úr gömlum túnum sem slegin eru á sama tíma. Það eina sem þarf að hafa í huga er að sýnið samanstandi af einsleitu fóðri þ.e. túnum sem eru með svipaða tegundasamsetningu og svipað þroskuð. Þegar taka á eitt sýni sem á að vera lýsandi fyrir nokkur tún er mikilvægt að taka af fleiri en einu, blanda því í bala og taka samsýni sem er sent til greiningar.

Með von um gott gengi í sumar.

Síðsumarsýning Gaddstaðflötum

Síðsumarsýning kynbótahrossa verður á Gaddstaðflötum við Helli dagana

15. til 26. ágúst. Ef ekki mætir sá fjöldi sem reiknað er með verður

dögunum fækkað. Tekið verður við skráningum 8. og 9. ágúst í síma 480-

1800. Einnig er hægt að skrá hross til sýningar á heimasíðu

Búnaðarsambandsins, www.bssl.is. Ganga verður frá greiðslu eigi síðar en

þriðjudaginn 9. ágúst hafi greiðsla ekki borist á tilsettum tíma er hrossið ekki

skráð til sýningar. Sýningargjaldið er hægt að greiða inn á reikning 0152-26-

1618, kt. 490169-6609. Sýningargjaldið er 15.000 kr. fyrir fullnaðardóm en

10.500 kr. ef hrossið mætir einungis í byggingar- eða hæfileikadóm. Greiðslur þarf að merkja með númeri og nafni

hrossa. Ef greitt er í gegnum netbanka vinsamlegast sendið greiðslukvittun á netfangið helga@bssl.is. Endurgreiðslur

koma því aðeins til greina að látið sé vita um forföll áður en sýning hefst. Ef hross forfallast eftir að sýningin er hafinn

verður að framvísa læknisvottorði til að fá endurgreitt. Ekki er um fulla endurgreiðslu að ræða heldur einungis 10.000

kr fyrir hross sem hefur verið skráð í fullnaðardóm en 6.000 kr fyrir þau hross sem hafa einungis verið skráð í

byggingar- eða hæfileikadóm. Þeir sem telja sig eiga rétt á endurgreiðslu þurfa að ganga eftir þeim fyrir 1. október

2011. Þegar hross er afskráð þarf að gefa upp reiknisnúmer sem hægt er að leggja inn á.

Varðandi reglur um kynbótasýningar er þann fróðleik að finna á heimasíðu Búnaðarsambandsins www.bssl.is. Þar verður hollaröðun birt föstudaginn 12. ágúst.

Búnaðarsamband Suðurlands

Fyrstu niðurstöður úr rekstri Sunnu-búa 2010

-Búgreinatekjur lækka, breytilegur kostnaður lækkar lítillega-

Samantekt sömu 34 búanna 2009 og 2010

Tölurnar eru uppfærðar miðað við verðlag 2009

Hlutfall af innvigtun í MS-Selfoss	16,20%	16,50%		
Hlutfall af innvigtun SAM	6,30%	6,40%		
	2009	2010	Breyting (kr/l)	Breyting (%)
Innlögð mjólk ltr.	233.855	230.327		-1,5
Greiðslumark í mjólk (litr.)	209.242	210.137		0,4
Framleiðsla umfram greiðslumark	112,5%	110,2%		-2,1
Innlagt á árskú ltr.	5128	5.068		-1,2
Fitu%	4,08	4,09		0,3
Prótein (%)	3,32	3,27		-1,5
Búgreinatekjur kr/l				
Afurðarst.verð kr/l	72,6	68,9	-3,7	-5,4
Beingr./Gripagr. kr/l	41,9	39,3	-2,6	-6,5
Nautgr.kjöt kr/l	9,9	11,0	1,1	9,6
Aðrar búgreinatekjur	2,8	4,7	1,9	40,4
Samtals búgreinatekjur	127,2	123,8	-3,3	-2,7
Breytilegur kostnaður kr/l				
Kjarnfóður	15,0	14,1	-1,0	-7,0
Áburður	10,0	9,7	-0,3	-3,3
Sáðvörur	1,4	1,3	0,0	-2,4
Rekstur búvéla	6,3	6,9	0,6	8,4
Rúlluplast og garn	2,6	2,6	0,0	-0,4
Aðrar rekstrarvörur	2,9	2,8	-0,1	-4,9
Lyf og dýralækingar	2,8	2,5	-0,4	-15,5
Búnaðargjald 1,2%	1,5	1,4	-0,1	-7,1
Verktagreiðslur s.s. rúllubinding	2,4	2,5	0,1	5,8
Önnur þjónusta	4,7	5,3	0,5	10,2
Samtals BK kr/l	49,7	49,0	-0,7	-1,4
Framlegaðarstig	61,0%	60,3%		
Hálffastur kostnaður kr/l				
Tryggingar og skattar	2,4	2,4	0,0	0,7
Viðhald útihúsa, girðinga,vega	4,8	4,4	-0,4	-8,8
Annar kostnaður	5,6	4,7	-0,9	-18,7
Rafmagn og hitaveita	1,9	2,0	0,1	3,2
Rekstrarkostn. bifreiðar	4,8	4,9	0,1	1,7
Laun og launatengd gjöld	3,6	5,5	1,9	35,1
Samtals FK kr/l	40,6	43,8	3,2	7,2
Hagn. f. laun, fyrn., og vex.	36,9	31,1	-5,8	-18,5
Afskriftir og niðurfærsla				
Afskriftir útihúsa og ræktunar	3,6	3,8	0,2	4,5
Afskriftir véla og tækja	9,2	7,6	-1,6	-21,0
Niðurfærsla greiðslumarks	9,6	7,2	-2,4	-33,7
Samtals fyrningar	22,4	18,6	-3,9	-20,7
Efnahagur				
Skuldir	87.832	75.344	-12.487	-16,6
Skuldir/velta	2,7	2,4	-0,3	-10,9

Unnið er að uppgjöri ársreikninga Sunnu-bænda á Suðurlandi vegna rekstrarársins 2010. Alls taka þátt í verkefninu milli 70-80 kúabú. Til að fá fyrstu vísendingar um afkomu ársins 2010 hefur verið tekið saman yfirlit um rekstrartölur 34 kúabúa á Suðurlandi árið 2010 og þær bornar saman við rekstur sömu búanna 2009. Niðurstöður rekstrarreikninga þessara búanna má sjá í töflunni hér að neðan, tölurnar frá 2009 hafa verið færðar á verðlag ársins 2010 með meðalhækkun á vísitölu neysluverðs, 5,4%. Mikil breytileiki er innan þessa hóps í breytilegum kostnaði framleiðslunnar. Nefna má að þau bú sem eru með lægstun breytilegan kostnað á innlagðan lítra eru að framleiða mjólkina á innan við 40 kr á lítra en því miður eru önnur bú með breytilegan kostnað upp í 55 til 65 kr á lítra – þar er verk að vinna að lækka kostnað.

Meðal annarra athyglisverðra niðurstæðna úr þessum samanburði má nefna:

- * **Búgreinatekjur lækka** talsvert milli ára eða um 3,3 kr/lítra – fyrst og fremst raunlækkun á verði mjólkur til bænda.
- * **Afurðastigið lækkar** lítillega úr 5.128 í 5.068 lítra/árskú.
- * **Áhyggjuefni er hvað próteinið er lágt** en það lækkar úr 3,32 í 3,27
- * **Breytilegur kostnaður lækkar** úr 49,7 kr/lítra í 49,0 kr/lítra. Munar þar mestu um kjarnfóðrið en það lækkar um 1 kr/lítra.
- * **Hálffastur kostnaður hækkar** milli ára úr 40,6 kr/lítra í 43,8 kr/lítra. Mesta hækkunin er í liðnum laun og launatengd gjöld.
- * **Skuldir lækka** sem kemur til vegna skuldaleiðréttinga.
- * **Afkoma þessara búanna versnar milli ára** um 5,8 kr. á innveginum lítra eða sem svarar til um 1,3 milljónir króna miðað við um 230.000 lítra innlegg. (sjá hagnað fyrir laun, fyrn. og vexti).

Að lokum

Ljóst er að kostnaðaraðhald og hagræðing þessara búanna hefur verið mikil milli ára. Hér er líka spurning hvort sum búin séu ekki komin að ákveðnum þölmörkum og ekki hægt að skera meira niður. Ef á heildina er litið þá er frábær árangur að ná að viðhalda svipuðum breytilegum kostnaði milli ára. Hins vegar þurfa tekjur að aukast. Próteinið er fremur lágt og þarf að hækka. Það gæti kostað að hækka próteinið

en ef vel tekst til ætti það vera fljótt að skila sér til baka. Rekstur búvéla hækkar og kemur það til vegna hækkunar á olíu auk þess sem viðgerðir og varahlutir hafa hækkað. Kostnaðarliðurinn viðhald er lágur sem gæti endurspeglast í því að lítið rekstrarfé er eftir til að setja í þann lið.

Margrét Ósk Ingjaldsdóttir og Runólfur Sigursveinsson